

„Nejste můj prezident!“, přijatelnost nukleární války... Radikální změny. Profesor Bělohradský zásadně vystoupil

 cz24.news/nejste-muj-prezident-prijatelnost-nuklearni-valky-radikalni-zmeny-profesor-belohradsky-zasadne-vystoupil

8. března 2023

[Stáhnout PDF](#)

Sledujte nás na Telegramu: [@cz24news](https://t.me/cz24news)

ČESKO: Padají poslední tabu. Dokonce – navzdory mezinárodnímu soudu OSN, který odsoudil všechny jaderné konflikty za nelegální – se začíná mluvit a koketovat o vhodnosti použití atomové zbraně „v rámci boje za spravedlnost“, bez ohledu na možné milióny obětí a totální ekologickou zkázu. „Je doba nekompetentních elit a smazávání rozdílů mezi realitou a fikcí.“ O tom besedoval profesor Václav Bělohradský v Městské knihovně v Plzni na setkání, kterého se zúčastnila necelá třicítka lidí včetně studentů.

Úvodní a hlavní slovo měl samozřejmě vzácný host, který se neplánovaně zdržel přes více než dvě hodiny...

Kulturní kultura?

„Říká se, že národ, který nemá velké kulturní ikony, by neměl právo na svrchovanou existenci. Třeba Baskové nemají velkou literaturu. Ale mají přece právo na státní existenci, ale nechci tím zavrhnout jejich autonomii. To samé Katalánci, kteří zase mají dlouhé kulturní dějiny, ale proč by to dokazovali. Takže výraz ‚velké kulturní ikony‘ mi připadá jako patetické přetížení kultury. Kultura nemá úkol, aby dokazovala nějaké právo. To by někdo mohl říci – co je tam nemravných slov, která nepatří do literatury, jež je důkazem našeho práva na existenci. Tyto všechny formulace nakazily národní kulturu jakýmsi patosem. Taková rčení ‚my jsme zárukou existence národa‘. A pak to velmi často dopadlo špatně,“ uvedl na začátek profesor Bělohradský.

„Můžeme citovat Jiřího Tauerera, který v roce 1951 řekl: ‚Vyčistili jsme si dějinné horizonty naší národní existence, vyčistili jsme si také naši národní literaturu a smetí jsme odvezli do stoup...‘ A byly to statisíce knih, které se vezly do stoup. To je to patetické přecenění kultury v českém kontextu. A měli jsme také velké odpatetizující autory, jakým byl třeba Bohumil Hrabal.“

Pomýlený Kundera

„Jestliže byl spisovatel svědomím národa, tak byl špatným svědomím. Když si připomenete padesátá léta, národní obrození a celá ta netolerance, která charakterizovala tato období, jistý zaslepený fanatismus, teatrálnost, s tím úzce souvisí. Takže, jestliže byli svědomím národa, tak byli špatným svědomím národa. Mnozí z nich trpěli a umírali, často ve vězeních. I samotný Kundera byl v jisté době také zaslepený,“ překvapil mnohé Bělohradský.

„Patří k ctnostem doby postmoderní, o které se říká, že má ctností málo, tak jedna z ctností je, že se na mapu zamaluje místo, odkud se ta mapa dělá. Každá má svého tvůrce a své hledisko. Já musím říci o době, která mne formovala a k níž patřím... na rozdíl od doby, kterou

prožíváme dnes a do které už jenom nakukuji. Já se jen snažím pochopit její některé znaky a řekněme, že ty mé rozpaky jsou takové, že tato doba je jiná než ta, které jsem rozuměl a snad i spoluvytvářel.

Jak vnímám znaky této doby? Já, který už do ní nepatřím a jen do ní nakukuji. Masaryk byl možná trochu přísný člověk, a přesto on od roku 1918 nebo 1920 už té době nerozuměl. Já jsem v podobném věku. Občas si říkám, že když vnímám ty základní znaky, jestli to nejsou jen moje předsudky. Tím, že nakukuji do této doby přes své studenty nebo publikum, které jste tady vy, tak nejsem si jistý, zda to, co vnímám jako podstatné, není jen předsudek člověka, který se narodil v jiné době,“ vyzpovídal se auditoriu Bělohradský.

Vidíme – a věříme?

První znak této doby je: „Rozdíl mezi realitou a fikcí, a tím pádem mezi názory a fakty. Významný americko-kanadský filozof Ignatijev řekl, v Praze, že ještě nikdy žádná společnost tak totálně nezávisela na tom obnovit rozdíl mezi názorem a faktem. Schopnost simulovat realitu, zavléct nás do fiktivních světů a kvůli nim se hádat, ba i vraždit, to je něco, co vnímám v této době jako jisté novum. Tak strašnou labilitu mezi realitou a fikcí si z žádné doby nejsem schopen představit – možná z těch apokalyptických zlomů před tisíci lety. Toto je znak, který vnímám velmi ostře.

Je tady strašná převaha označujícího nad označeným. Znaků je strašně moc, ale realit je málo. Možností, jak realitu popíši, zobrazím, nafotím, natočím, zachytím, je mnoho. A reality prudce ubývá. Možností označit si ji je velmi mnoho. V poslední době často cituji větu, kterou řekl diplomat Jiří Šedivý: ‚Každý má právo na svůj názor, ale ne na svá fakta.‘ Jak tomu rozumět?“ přemítal Bělohradský.

A byl velmi konkrétní: „Jestliže je rozdíl nejistý... Tak třeba takový malý příklad – když budu filmovat po nějakém výbuchu tělo holčičky, roztrhané výbuchem, tak ať je to industriální katastrofa, nějaká havárie, válka, ať je spravedlivá nebo nespravedlivá, tak ta definice,

ten fakt vzdoruje každému názoru. Jistě znáte tu nejslavnější fotografii dvacátého století – *Napalm girl*, dívka, ohořelá, nahatá, která utíká po napalmovém výbuchu. Ona ve skutečnosti přežila v Kanadě, kam utekla a dokázala se zajistit. Každopádně tato fotografie, i další tohoto typu, vzdorují každému názoru. I kdyby to byla nezaviněná havárie.

To je ta nová síla médií. Rozdíl mezi realitou a fikcí, mezi názorem a fakty velice relativizují – a to ve prospěch fikce. Ta převažuje nad realitou.“

Čím jsem já, člověk...

Také je labilita rozdílu mezi „nárokem na identitu“ a „biosociální rovností člověka“. „Specificky mám na mysli pohlavní identitu, která se nyní tak rozkolísala. V západním pojetí osobnosti obdivujeme člověka, který se narodil v určité situaci, třeba v diskriminované menšině nebo v jiném typu, třeba v chudém prostředí, a on se s tím dokáže vypořádat. Obstojí v té situaci, zvládne ji, a to je veliká osobnost. Situace se mění v tom smyslu, že ten nárok nerespektuje biosociální postavení, samozřejmostí je nějaká operace, viz třeba video *14 let v cizím těle* na YouTube. Prostě to je nový znak doby – mezi nárokem na identitu a biosociálním stavem člověka.

Při některých besedách odpůrci této rozkolísané identity hovoří o pocitové identitě, která vyžaduje neprávem právní zakotvení. O tom ale nemluvím. Hovořím o rozkolísání. Existuje mentální choroba – například je dívka, která posílá své fotky přes instagram všude možně, ale ty snímky jsou vyfiltrované, na kterých vypadá lépe a jinak. Ona vlastně nesnáší svoji skutečnou podobu. Říká, že když se podívá na sebe do zrcadla, tak je to pro ni utrpení, šok a trauma. Tato dysmorfofobie je něco, že obrazy reality jsou natolik učesané, až jsou fikcí. Jsme to pořád my, ale jsme přefiltrovaní. Člověk raději volí fikci než obraz sebe sama,“ pokračoval Bělohradský.

... a další rozdíly doby

„To je podle mne znak dnešní doby. Dalším je návrat toho, co se nazývá esencionalismus. Ten definujeme tak, že dítě se začne projevat násilně. A vy máte dvě možnosti – buď je v něm nějaká zlá esence, je to zloduch a je třeba jej dát do diagnostáku a potrestat – nebo naopak si říkáte, jak jsme se chovali my, že se takto chová. To jeho chování je odpověď na nějakou otázku, kterou jsme pro něj my. Třeba jsme jej neposlouchali a on si myslí, že jenom násilím si může vynutit naši pozornost. Nebo jsme jej něčím traumatizovali a je to naše vina. Toto myšlení jsme nazývali antiesencialismem. To znamená, že systém vám přiděluje role. Někomu třeba roli psychicky nemocného člověka, jinému přidělí roli naopak. I role deviantního člověka je přidělena systémem. Více jsme někdy obviňovali rodiče a pak v osmdesátých letech se to začalo studovat z hlediska biologického. To bylo naše přesvědčení.

Líbí se mi dokument o Schwarzenbergovi, to už byl starý pán, který tam tak sedí a jeho dlouhá, staletá historie rodu ho odsuzuje ke skepticismu a k jistému realismu. A on tam na jednom místě říká: ‚Když se k někomu chováte jako k ničemovi, tak se z něj ničema stane.‘ Tato jednoduchá věta shrnuje náladu šedesátých let.“

„Jistě vzpomínáte na film Přelet nad kukaččím hnízdem, kde je ta psychická role brána tak, jako bychom ji někomu přidělili. Jistě vzpomínáte na toho kluka, který koktá, protože se bojí své matky. Když se toho strachu zbaví, tak přestane koktat. To je symbol doby, ke které já patřím, a toto myšlení je pro mne dědictvím té doby,“ konstatoval Václav Bělohradský.

Nukleární válka: Schváleno

„A to se vytratilo. Typicky to vidíte na válečných konfliktech, že za to může jedna strana, ne ta druhá. S tím souvisí i další věc, která byla pro mou generaci neprolomitelným tabu. To je přípustnost nukleární války. Dnes je rétorika taková, že nukleární válku musíme přijmout.

Jedna poslankyně dokonce řekla, že v rámci boje za svobodu je nukleární konflikt legitimní. I v těch nejhorších dobách to tehdy bylo nepřekročitelné, a to z obou stran železné opony.

To se nyní změnilo. Nukleární válka prý je historicky i morálně ospravedlnitelná. Je to v rozporu s výrokem mezinárodního soudu OSN, který někdy v osmdesátých nebo devadesátých letech vyhlásil jakoukoliv formu nukleární války za nelegální. To i proto, že nelze rozlišit mezi viníkem a nevinným. Bomba spadne kamkoliv a je to útok na lidstvo vůbec. A nemůžete to odůvodnit. To se prostě změnilo – a pro mne je to velké překvapení. Přijatelnost nukleární války,“ poznamenal Bělohradský.

Kdo koho reprezentuje

„Poslední radikální změna je kolaps reprezentativních systémů. My jsme byli přesvědčeni, že kolaps komunistických systémů byl proto, že tento systém nepřipouštěl opravdovou reprezentaci. Odbory nerepresentují dělníky a jejich zájmy. Univerzita nerepresentuje zájmy studentů. Vláda nerepresentuje společnost. A strana nerepresentuje ideje socialismu. To bylo myšlení mé generace – víra v reprezentaci.“

Bělohradský dále pokračoval slovy: „Jistě pamatujete na nadšení z voleb v devadesátém roce, to OF, a byl to určitý svátek. Za tu dobu se ukázalo, že reprezentativní systémy jsou v krizi, že není žádný způsob, jak v demokracii generovat reprezentativní vlády. Jako kdyby skupiny, které se generují, nebyly dostatečně legitimní. „Nejste můj prezident!“

Útok na Kapitol, to byl vrchol krize, i když víme, že americká demokracie je něco jiného, je to určitá polyarchie, vláda mnoha oligarchií, které se mezi sebou domlouvají, kdo má vládnout. I tak to bylo velké překvapení. A na to reagovaly určité elity, které hovořily o tom, že to byla dezinformace, že lidé útočící na Kapitol neměli úctu k

mínění a že jsou manipulováni. Úpadek víry v reprezentaci je prostě znakem této doby,“ dodal v závěru první části besedy profesor Bělohradský.

ZDROJ

CHCI PŘÍSPĚT NA CHOD PORTÁLU

Upozornění: Tento článek je výlučně názorem jeho autora. Články, příspěvky a komentáře pod příspěvky se nemusí shodovat s postoji redakce cz24.news. Medicínské a lékařské texty, názory a studie v žádném případě nemají nahradit konzultace a vyšetření lékaři ve zdravotnickém zařízení nebo jinými odborníky.